

Nyelvi, irodalmi és kommunikációs nevelés

Tanítási program

2. osztály

Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

ALKOTÓSZERKESZTŐ
Zsolnai József

ÍRTÁK
Csizmazia Sándor
Csizmazia Sándorné
Kiss Éva
Máté Magdolna
Orosz Zsuzsa
Zsolnai Józsefné

BÍRÁLTÁK
Baloghné dr. Zsoldos Julianna
dr. Cservényák Lászlóné
Csonka Csabáné

ÁTDOLGOZTÁK
Csizmazia Sándor
Csizmazia Sándorné
Kiss Éva
Máté Magdolna
Zsolnai Józsefné

FELELŐS SZERKESZTŐ
Boldizsárné Kovács Gizella

© 2006 by Csizmazia Sándor, Csizmazia Sándorné, Kiss Éva, Máté Magdolna, Orosz Zsuzsa, Zsolnai Józsefné,
Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt.
All rights reserved. – Minden jog fenntartva.

ISBN 978-963-19-7012-8

Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt.
a Sanoma company

www.ntk.hu

Vevőszolgálat: info@ntk.hu

Telefon: 06-1-880-49-88

06-1-880-49-89

Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt.
A kiadásért felel: Kiss János Tamás vezérigazgató
Műszaki igazgató: Babicsné Vasvári Etelka
Raktári szám: 83152/CD
Első kiadás, 2010

Előszó

A második osztályos nyelvi, irodalmi és kommunikációs tantervhez készült *Tanítási programunk* szerkezete az első osztályosétól nem tér el. A tanító teendőit ez is a tantárgyblokkok sorrendjében mutatja be. Külön ismerteti az ún. háttértudást, a „*mi*”-tudást, és részletesen taglalja a stratégiai jellegű „*hogyan*”-tudást. Az érdeklődő megtudhatja azt is, hogy egy-egy képesség fejlesztése során milyen tanulótípusok lehetségesek, és támpontot kap arra, hogy a tanítás közben mely *normák megtartását* szorgalmazzák a kötet szerzői.

E *Tanítási programunk* szervesen épül az első osztályosra. Vagyis nem ismétli meg azokat a tudnivalókat és tanítási teendőket, amelyeket a második osztályban majdnem ugyanúgy kell gyakoroltatni, mint elsőben. Ilyen pl. a helyesejtés, az írás, az olvasás. Ilyenkor röviden összefoglaljuk a második osztály problémáit, a továbblépéshez szükséges teendőket, és eközben visszautalunk az első osztályos programra.

Az első osztályhoz hasonló részletezettséggel mutatjuk be azokat az ismeret- és tevékenységköröket, amelyeket a második osztálytól kezdünk el tanítani. Ilyen a fogalmazás és a nyelvtan tanításáról szóló fejezet. Többek számára talán az indokoltnál „bőbeszédűbb” a *Beszédfejlesztés*, valamint *Az illem tanítása* című fejezet. Valószínű, sokan nem értik, hogy e magától értetődőnek látszó pedagógiai problémákat miért részletezzük, miért nem bízunk ezek „kitalálását”, konkretizálását tanítóinkra. El kell mondanunk, hogy éveken át a kísérleti időszakban megtettük ezt, de a kísérletező tanítók mintegy fele vagy nem tudta megoldani, vagy elhanyagolta a fejlesztésnek e területeit, ezért ennek a hátránykompenzálás, illetve a tehetségfejlesztés szenvedte kárát. Ugyanis a pedagógusok szívesebben tanítottak nyelvtant, írást, olvasást, tehát olyan területeket, amelyeket fontosabbnak vélték és amelyekben felkészültebbeknek tartották magukat.

Négy tevékenység leírásában (hangos olvasás, helyesejtés, írás, helyesírás) új elem, hogy a teljesítményméréséhez segítséget adunk mind az adatfelvételhez, mind az adatfeldolgozáshoz.

Programunk az önművelés köréből csak a könyvtárhasználat tanításának leírását tartalmazza. Az iskolán kívüli önművelés szervezését az 1. osztályos *Tanítási programban* leírtak alapján lehet végezni továbbra is.

Programunk szerint a második osztályban tanítani határkő. Nélkülözhetetlen ugyanis, hogy a tanító alaposan tanulmányozza, magáévá tegye a „*mi*”-tudásként leírt nyelvészeti, kommunikációelméleti és irodalomelméleti ismereteket. A tanítás *hogyanjára* vonatkozó útmutatásainkat ugyanis csak ezek megértése és elsajátítása után lehet kivitelezni.

Zsolnai József

A kézikönyv fejezetei

Az olvasás tanítása	fejezet1
A könyv- és könyvtárhasználat tanítása	fejezet2
Az írás és a helyesírás együttes tanítása	fejezet3
Az anyanyelvi (nyelvtani) ismeretek tanítása	fejezet4
Helyesejtés-tanítás	fejezet5
Beszédfejlesztés	
Az illem tanítása	fejezet6
A fogalmazás tanítása	fejezet7
Irodalomtanítás	fejezet8

MELLÉKLET

A tevékenységek indítása és fontossági sorrendje

Anyanyelvismeret

Szeptember	Október	November	December	Január	Február	Március	Április	Május	Június
	elemi ismeretek tanítása a szövegről								
	a szövegek mondatainak elemzése								
	A PREDIKATÍV SZERKEZET								
	A TÁRGYAS SZERKEZET								
	A HATÁROZÓS SZERKEZET								
	a jelzős szerkezet								
	EGYSZERŰ TOLDALÉKOLT SZAVAK ELEMZÉSE								
	összetett szavak felismerése, elemzése								
	A MAGÁNHANGZÓK ÉS MÁSSALHANGZÓK FELISMERÉSE, MEGNEVEZÉSE								
	a magánhangzók megkülönböztetése a nyelv vízszintes mozgása szerint								
	a több alakú toldalék, az illeszkedés szabályainak tanulása								

Írás, helyesírás

Szeptember	Október	November	December	Január	Február	Március	Április	Május	Június
AZ ÍROTT KISBETŰK ALAKÍTÁSÁNAK ÉS KAPCSOLÁSÁNAK GYAKOROLTATÁSA									
				AZ ÍROTT NAGYBETŰK ALAKÍTÁSÁNAK ÉS KAPCSOLÁSÁNAK GYAKOROLTATÁSA					
Az elválasztás gyakorlása									
Az időtartam jelölés gyakorlása									
							A szóelemző írásmód tanulása		
			A j hang kétféle jelölése						
					A tulajdonnevek helyesírásának gyakorlása				
		A mondatkezdés jelölésének gyakorlása							
		Az írásjelek használatának gyakorlása							
								Az egybeírás, különírás tanulása	

A helyesírási hibák javításának tanítása